

ğı, mesleki etik yoksunluğunu ve dışa bağımlılığı göreceklere ve bununla beraber toplumsal yaşamda da kültürsüzlüğü, cehaleti ve kırılmaz klişelerin yaşamlarını tek tipleştirdiğini tecrübe edeceklerdir.

Son günlerde toplumumuz için de benzer tehlike çanları çalmaktadır. Sayıları yüz doksanın üzerinde üniversiteyle, bunlardan birçoğunun kimi popüler kaygılarla açmış oldukları birinci ve ikinci eğitim programlarıyla, üniversite eğitimi alacak olan gençlerin başını döndüren dersane, rehber öğretmen, aile üçgeni içerisinde öğrencileri yetenek, ilgi ve isteklerine bakılmaksızın bir sistemin içerisinde eleyen puan oyunlarıyla geldiğimiz noktada temel bilimlere yeteri kadar ilgi olmadığından ve birçok üniversitede bu programların kapanmasından bahsedilir olmuştur. Burada şu noktayı belirtmekte yarar var: Ülkemizde yaşanan sorun topluma yanlış aksettirildiği gibi bölümlerin kapatılması değil, kimi üniversitelerde bu bölümlere öğrenci alınmaması kararıdır. Bu soruna yönelik olarak son bir kaç sene içerisinde örneğin temel bilimleri ilk sıralarda tercih eden öğrencilere maddi destek sağlayarak ilgi çekmek gibi yaklaşımlar da geliştirilmiştir. Ne yazık ki, bu yaklaşım da ülkenin en iyi üniversitelerinde dahi bir kaç öğrenci dışında büyük bir fark yaratmamıştır. Asıl problem toplumsal, kültürel ve siyasi dinamiklerle birlikte toplumun geleceğe nasıl baktığıyla ilişkilidir.

İşin acı tarafı, bu tür olayların bu coğrafya üzerinde ilk defa oluyor olmamasıdır. Şimdi birilerinin yere göğe sığdıramadığı, üzerine diziler yazılan, yazılan diziler üzerine kavgalar edilen, saraylarında oturulmaya çalışılan, sanki yıkılmamış, sanki yıkılması kendi hatası değilmiş gibi anlatılan Osmanlı'dan ve ona olan hayranlıktan bahsediyoruz. Medresesine İbn-i Rüşd'ü ve onun fikirlerini sokamayan Osmanlı, onun yerine aklı öne çıkartan filozofları ve bu düşüncelere değer verenleri kafir ilan eden İmam Gazali'yi medresesine bani yapmıştır. Osmanlı'da matematik, astronomi gibi bilimler medreseye giremezken sorgulayan düşüncüyü tamamen reddeden, fıkıh, tefsir ve Kuran'dan başka bir şeyle ilgilenmeyen bir medrese çıkar karşımıza. Fatih'in bile kıramadığı bu tutuculuk daha o zamandan yıkılmaya başlayan bir Osmanlı'yı karşımıza koyar.

Temel bilimler bir toplum için neden bu denli önemlidir sorusuna kısaca birkaç maddede yanıt aramaya çalışalım. Temel bilimler ve temel bilim eğitimi, yaşamın her alanında bilimsel birikimi anlayabilen, eski ve yeniyi sürekli sorgulayabilen, aynı zamanda yeni bilgi üretebilen bireylerin yetişmesini sağlar. Yeni bilgi üreten bir toplum içinde olmak özellikle mühendisler için o denli yaşamsaldır ki, büyük ölçekli ekonomik ve pratik yarar sağlayacak uygulamalar ancak üretilen bu yeni bilgiyle hayata geçirilebilir. Ortada yeni bir bilgi yoksa yeni bir uygulama da olmayacaktır. Modern uygulamalar o bilgiyi üreten toplumlardan satın alınacak ve böylelikle bilgi üreten toplumların bu bilimsel çabalarının finansmanı sizin üzerinizden sağlanacaktır.

Mühendislikte günümüz uygulamaları yeni ve özgün bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Geldiğimiz noktada yeni teknoloji üretebilmek, o teknolojinin ardındaki temel bilgiyi üretmekle olabilmektedir. Bu bilgi o denli karmaşıklaşmıştır ki, temel bilimlerin alanlarının da bu bilgiyi üretebilmeleri için birlikte çalışıyor ve öğreniyor olmaları gerekmektedir.

Mühendislikte günümüz uygulamaları yeni ve özgün bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Geldiğimiz noktada yeni teknoloji üretebilmek, o teknolojinin ardındaki temel bilgiyi üretmekle olabilmektedir. Bu bilgi o denli karmaşıklaşmıştır ki, temel bilimlerin alanlarının da bu bilgiyi üretebilmeleri için birlikte çalışıyor ve öğreniyor olmaları gerekmektedir. Tıp, biyoeşitlilik, uzay bilimleri, savunma sanayi bu bilgiye en çok gereksinim duyan alanlar olmanın ötesinde günümüzün farklılık ve güç yaratacak, toplumun sürdürülebilirliğini sağlayacak alanlar olarak karşımızda durmaktadır. Temel bilim, gerek problem ortaya koymak gerekse problem çözme boyutlarıyla eşsiz bir eğitim ve deneyim olanağı sağlar. Temel araştırmalar için geliştirilen yöntem ve cihazlar sanayide geniş kullanım alanı bulmaktadır. Bu bağlamda, günümüz küresel boyutlu, bilimsel ve ekonomik faaliyet yapıları araştırmacılar ile uygulayıcılar arasında gelişen ağ yapısının bir sonucudur.

Bilişim ve uzay çağında bilginin sahibi olamadan uygulamasının sahibi olmak, ondan fayda sağlamak olanaklı değildir. Bilgi, insanlık tarihi boyunca hiçbir zaman bugünkü kadar değerli olmamıştır. Bilginin değeri süratle arttığından yarın daha da değerli olacaktır. Tecrübe etmekte olduğumuz birçok yeniliğin temelinde tarihi çok eskilere dayanan bilgiler olduğunu düşünersek temel bilimlere bir an dahi beklemeden gerekli toplumsal önemi ve yapısal yatırımı yapmak durumundayız. Bugün dünyada söz sahibi ülkelerin bu kuvvetlerinin yıllar öncesinde kurmuş oldukları ulusal araştırma laboratuvarlarına ve araştırma merkezlerine dayandığı herkesin bilgisi dahilindedir. Buralarda üretilen bilgi ve o bilgiyi yukarıda açıklamaya çalıştığımız felsefede yetiştirilmiş mühendislerin kullanılması ancak topluma bir sıçrama yaptırabilir. Aksi takdirde, uzak diyarların keşfi (büyük keşifler) döneminde, kolonileşme ve sanayileşme dönemlerinde kendi sınırları dışına çıkamamanın bedelini neredeyse özgürlüğüyle ödeyecek olan bu topraklar için aynı mukadderat uzak gezegenlerin keşfinde, uzayın yaşanılır bir ortam haline gelmesi yarışında da yaşanacaktır.

Neden tüm gençlerimize önce temel bilimleri öğrenecek ve onlara ilgi duymalarını sağlayacak bir bakış açısı kazandırmalıyız sorusuyla bitirelim. Gençlerimiz hangi dalda ilerlemek isterlerse istesinler bu gibi bir ilgiye sahip olduklarında temel bilim kültürünün etkisiyle sorunları doğru tanımlayabilen, bu sorunlara üzerinde doğru yöntemlerle düşünülmüş çözümler önerebilen matematiksel ve bilimsel düşünce yöntemini hayatlarına geçirebilen bireyler olarak geleceğe gerçekçi ve açık gözlerle bakabilen, planlarını akılcılıkla yapan bireyler olacaklardır. Bilim okuryazarı birey sayısı bir toplumdaki sanatı, felsefeyi ve sosyal hayatı düzenler. Evreni öğrenme isteğiyle dolu bir bireyin kendisini tanımak isteğini duymayacağını düşünemeyiz. Kendisini bilen bir toplum, şüphesiz bilim, teknoloji, kültür ve sanat alanlarında da ne istediğini bilecek, gereksinim duyduğu yaşam kalitesinin inşasına uğraşacaktır. Unutulmamalıdır ki zaman gelecekteki ihtişama ulaşmak için kullanılmalıdır. Bilim ve akla sırtını dönenlerin ise ulaşacakları tek gelecek karanlığın ta kendisidir. ■